

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІОЛОГІЇ, ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ
КАФЕДРА БІОЛОГІЇ ЛЮДИНИ ТА ІМУНОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри біології людини
та імунології
протокол № 1 від 21.08.2020р.
завідувач кафедри
Савва (... Тасюк 8-14

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ

Основи патології

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Біологія) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія)
Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка

Херсон 2020

Назва навчальної дисципліни/освітньої компоненти	Основи патології
Викладач (і)	Головченко Ігор
Посилання на сайт	
Контактний тел.	
E-mail викладача	IGolovchenko@ksu.ks.ua
Графік консультацій	

1. Анотація курсу. Вивчення цієї дисципліни надає можливості здобувачам вищої освіти активізувати знання, які отримані у навчальних дисциплінах біологічного циклу, для формування готовності майбутніх викладачів біології до викладацької та науково-педагогічної діяльності.

2. Мета та завдання курсу: Мета вивчення дисципліни передбачає здобуття та поглиблення знань з патогенезу та етіології різних патологічних порушень систем організму. Формування професійних компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних наукових завдань, застосування отриманих знань та вмінь при проведенні власного наукового дослідження.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи патології» є:

- навчити здобувачів освіти інтерпретувати причини, механізми розвитку та прояви патологічних процесів;
- робити висновки про патологічні процеси при різних захворюваннях органів та систем організму.

3. Програмні компетентності та результати навчання

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ФК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК 5. Забезпечення охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами), їхньої рухової активності в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

ФК 6. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.

ФК 8. Здатність використовувати біологічні поняття, закони, концепції, вчення й теорії біології для пояснення та розвитку в учнів розуміння цілісності та взаємозалежності живих систем і організмів.

ФК 13. Здатність застосовувати методи й засоби навчання біології для розвитку здібностей учнів.

ФК 14. Здатність розкривати сутність здорового способу життя і охорони здоров'я.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Знає історичні етапи розвитку предметної області.

ПРН 2. Знає закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків.

ПРН 6. Використовує інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.

ПРН 8. Добирає і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності уроків.

ПРН 10. Здатний проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, ефективно працювати автономно та в команді, організувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

ПРН 13. Знає біологічну термінологію і номенклатуру, розуміє основні концепції, теорії та загальну структуру біологічної науки.

ПРН 16. Знає будову й функції організму людини, основи здорового способу життя.

ПРН 19. Знає, розуміє і здатний використовувати рекомендації з методики навчання біології для виконання освітньої програми в базовій середній школі.

ПРН 20. Уміє застосовувати знання сучасних теоретичних основ біології для пояснення будови й функціональних особливостей організмів на різних рівнях організації живого, їхню взаємодію, взаємозв'язки, походження, класифікацію, значення, використання та поширення.

ПРН 25. Добирає міжпредметні зв'язки курсів біології в базовій середній школі з метою формування в учнів природничо-наукової компетентності, відповідно до вимог Державного стандарту загальної середньої освіти з освітньої галузі «Природознавство».

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
3/ 90	16	18	56

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/ вибіркова компонента
2020/2021	7	014 Середня освіта (Біологія)	4	Вибіркова

6. Технічне й програмне забезпечення (обладнання)

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, підсумковий контроль). Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Програмне забезпечення MS Windows XP; Star Office; 1С 7.7; CS Trade Quote 8; Internet Explorer; Win RAR; Adobe Reader 9;

7. Політика курсу

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- На практичні заняття приходять попередньо підготовленими, ознайомлені з питаннями даної роботи.
- Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному режимі за погодженням із керівником курсу та презентувати виконані завдання під час консультації викладача. Без об'єктивних причин відпрацювання пропущеного заняття передбачає конспект з теми (якщо пропущена лекція, перегляд відеозапису лекції) або контрольна робота (пропущена практична робота) та відпрацювання у позаурочний час.

- Задавати питання, цікавитися додатковими відомостями, сучасними науковими журналами з предмету та консультуватися з викладачем

- Аргументовано відстоювати свою думку стосовно тематики занять, якщо вона не співпадає з думкою викладача
- Вимагати від викладача додаткових роз'яснень на практичних або лекційних заняттях у випадку їх недостатнього висвітлення
- У випадку незгоди із отриманою оцінкою вимагати перезалік тем.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли до теоретичного курсу, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.
- Усі завдання, передбачені навчальною програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Дотримуватися Кодексу академічної доброчесності здобувача вищої освіти Херсонського державного університету.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години (вказується відповідно до розкладу навчальних занять)	Тема, план	Форма навчального заняття, кількість годин (аудиторної та самостійної роботи)	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1. Загальна патологія.					
Тиждень _ дата, академічних годин	Предмет і задачі патофізіології. Методи патофізіологічних досліджень.	Лекція 2 год, / Самостійна робота – 4 год	Основна 1,5,7 Додаткова 2 Інтернет ресурс	Відповіді на питання	2
Тиждень _ дата, академічних годин	Методи патофізіологічних досліджень	Практичне заняття 2 год/ Самостійна робота – 4 год	Основна 2,3,7 Додаткова 1, 4 Інтернет ресурс	Відповіді на питання Підготовка презентації Тестові завдання	8
Тиждень _ дата, академічних годин	Роль спадковості в формуванні патології	Лекція 2 год, / Самостійна робота – 4 год	Основна 2,3,7 Додаткова 1, 4 Інтернет ресурс	Відповіді на питання	2
Тиждень _ дата, академічних годин	Вчення про хворобу, етіологію та патогенез.	Практичне заняття 2 год/ Самостійна робота – 4 год	Лекційний матеріал Основна 1,5,7 Додаткова 2	Відповіді на питання Підготовка презентації Тестові завдання	8

			Інтернет ресурс		
Тиждень _ дата, академічних годин	Патологія імунної системи.	Лекція 2 год, / Самостійна робота – 4 год	Основна 1,5,7 Додаткова 2 Інтернет ресурс	Відповіді на питання	2
Тиждень _ дата, академічних годин	Механізми алергічних реакцій	Практичне заняття 2 год/ Самостійна робота – 4 год	Лекційний матеріал Основна 1,5,8 Додаткова 4 Інтернет ресурс	Відповіді на питання. Підготовка презентації Тестові завдання	8
Тиждень _ дата, академічних годин	Клітинні та гуморальні механізми запалення	Лекція 2 год, / Самостійна робота – 4 год	Основна 1,5,7 Додаткова 1 Інтернет ресурс	Відповіді на питання	2
Тиждень _ дата, академічних годин	Класифікація запальних процесів.	Практичне заняття 2 год/ Самостійна робота – 4 год	Лекційний матеріал Основна 1,5,7 Додаткова 2 Інтернет ресурс	Відповіді на питання Підготовка презентації Тестові завдання	8
Максимальна кількість балів за модуль – 40 балів					
Змістовий модуль 2. Патофізіологія органів і систем.					
Тиждень ... дата, академічних годин	Патологія системного кровообігу	Лекція 2 год, / Самостійна робота – 4 год	Основна 2,4,6 Додаткова 2 Інтернет ресурс	Відповіді на питання	2
Тиждень ... дата, академічних годин	Патологія системного кровообігу. Патологія серця.	Практичне заняття 2 год/ Самостійна робота – 4 год	Лекційний матеріал Основна 1, 5, 8 Додаткова 3 Інтернет ресурс	Відповіді на питання Підготовка презентації Тестові завдання	8

Тиждень ... дата, академічних годин	Патологія системи зовнішнього дихання	Лекція 2 год, / Самостійна робота – 4 год	Основна 1,3,7 Додаткова 1 Інтернет ресурс	Відповіді на питання	2
Тиждень ... дата, академічних годин	Хронічні обструктивні захворювання легень	Практичне заняття 2 год/ Самостійна робота – 4 год	Лекційний матеріал Основна 1,4,6 Додаткова 3 Інтернет ресурс	Відповіді на питання Підготовка презентації Тестові завдання	8
Тиждень ... дата, академічних годин	Патологія сечовидільної та травної систем.	Лекція 2 год, / Самостійна робота – 4 год	Основна 1,7 Додаткова 3 Інтернет ресурс	Відповіді на питання	2
Тиждень ... дата, академічних годин	Патофізіологія нирок та печінки.	Практичне заняття 2 год/ Самостійна робота – 4 год	Лекційний матеріал Основна 2,6,7 Додаткова 3,4 Інтернет ресурс	Відповіді на питання Підготовка презентації Тестові завдання	8
Тиждень _ дата, академічних годин	Патофізіологія ендокринної системи	Лекція 2 год, / Самостійна робота – 4 год	Основна 1,5,7 Додаткова 2 Інтернет ресурс	Відповіді на питання	2
Тиждень _ дата, академічних годин	Механізми ендокринних порушень.	Практичне заняття 2 год/ Самостійна робота – 4 год	Лекційний матеріал Основна 2,8 Додаткова 3 Інтернет ресурс	Відповіді на питання Підготовка презентації Тестові завдання	8
Тиждень _ дата, академічних годин	Патофізіологія психічних захворювань	Практичне заняття 2 год/ Самостійна робота –	Лекційний матеріал Основна 2,8	Відповіді на питання Підготовка презентації Тестові завдання	8

		4 год	Додаткова 3 Інтернет ресурс		
Максимальна кількість балів за модуль – 48 балів					

9. Форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів вищої освіти, усне опитування, письмовий контроль, перевірка робочих зошитів, тестовий контроль тощо. Загальна оцінка з навчальної дисципліни - максимальна кількість – 100 балів.

Оцінювання результатів навчання є сумою балів, одержаних за виконання окремих форм навчальної діяльності: поточне оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять, ведення робочого зошиту, виконання завдань самостійної роботи. Самостійна робота здобувачів освіти, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Присутність на кожному занятті оцінюється в один бал. Поточний контроль здійснюється лектором з усіх видів аудиторної роботи (лекції та практичні заняття) протягом навчального семестру. Відповіді на питання оцінюються в один бал. Виконання практичних завдань в 6 балів. Таким чином кожна лекція оцінюється в 2 бали, практичне заняття в 8 балів. Кожний здобувач освіти на початку вивчення предмету отримує індивідуально-творче завдання, яке повинен виконати протягом семестру, за що отримує 12 балів.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота Самостійна робота		Індивідуальне творче завдання	Підсумковий контроль
Модуль 1	Модуль 2	12	100
40	48		
Всього			100 балів

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	FX		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основна:

1. Атаман О.В. Патофізіологія / Атаман О.В. – Вінниця: Нова Книга, 2012.– Т.1.: Загальна патологія. – 2012. – 579с.
2. Атаман О.В. Патофізіологія / О.В. Атаман. – Вінниця: Нова Книга, 2016. – Том 2: Патофізіологія органів і систем. – 2016. – 444с.
3. Литвицкий П.Ф. Патопфизиология : учебник для мед. вузов / Новицкий В.В., Уразова О.И., Агафонов В.И. - М.: ГЭОТАР -Медиа, 2009.
4. Патологічна фізіологія: Підручник / За ред. М.Н.Зайка і Ю.В.Биць. – К.: Вища школа, 2008. – 703 с.
5. Патопфизиология. Задачи и тестовые задания: учебно-методическое пособие / под ред. П. Ф. Литвицкого. - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2011. - 384 с.
6. Зайко М.Н. Патофізіологія / М.Н.Зайко, Ю.В. Биць, М.В. Кришталь. - К.: ВСВ «Медицина», 2017.-704 с.
7. Зайко М.Н. Патофізіологія / М.Н. Зайко, Ю.В. Биць, В.Ф. Мислицький. – К.: Медицина, 2014. – 751с.
8. Биць Ю.В. Патофізіологія /Ю.В.Биць, Г.М.Бутенко, А.І.Гоженко. - К.: ВСВ “Медицина”, 2014.- 752 с.

Додаткова

1. Pathophysiology = Патофізіологія: Підручник / Н.К. Сімеонова; за ред. В.А. Міхньова. — 2-е вид., випр.– К. : Медицина, 2015. – 544 с.
2. Боднар Я.Я. Патологічна анатомія і патологічна фізіологія людини / Боднар Я.Я., Файфура В.В., Данильчук Р.Б. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2000.
3. Патологічна фізіологія / за ред. М.С. Регеди та А.І. Березнякової. 2-ге вид., перероблене і доповнене. – Львів: Магнолія, 2011. – 490 с.
4. Регеда М.С. Запалення – типовий патологічний процес / Регеда М.С., Бойчук Т.М., Бондаренко Ю.І., Регеда М.М. – Львів, «Сполом». 2013.-149с.

Електронні ресурси (Основні Web-сторінки в INTERNET)

www.medicalstudent.com